Lietas Nr. A420281114
Lietas arhīva Nr. A42-00403-15/36

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
JELGAVAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Jelgavā 2015.gada 8.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Ozola,

piedaloties pieteicējam /pers. D/, pieteicēja pārstāvim zvērinātam advokātam Artūram Zvejsalniekam un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvim /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. D/ pieteikuma par Jelgavas cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot pieteicējam laika posmā no 2013.gada 18.februāra līdz 2014.gada 18.februārim pietiekamus telpu uzkopšanas līdzekļus un personīgās higiēnas līdzekļus, atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma atlīdzinājuma un mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma noteikšanu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. D/ (turpmāk – pieteicējs) 2014.gada 19.februārī vērsās Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk – Pārvalde vai iestāde) par to, ka Jelgavas cietumā viņš netiek nenodrošināts ar personīgās higiēnas līdzekļiem – tualetes papīru, skūšanās līdzekļiem, šampūnu, kā arī ar telpas un sanitārā mezgla uzkopšanas līdzekļiem un atbilstošu inventāru – trauku sūkli, lupatu un tualetes birsti.

Pārvalde 2014.gada 3.aprīļa vēstulē Nr.1/13-P/940 norādīja, ka, ņemot vērā to, ka sūdzība ir grūti salasāma rokraksta dēļ, atstāja sūdzību bez virzības, lūdzot pieteicējam novērst trūkumus mēneša laikā.

Pārvaldē 2014.gada 12.maijā saņemta pieteicēja pārstāvja 2014.gada 9.maija vēstule Nr.1.1/172-14, kurā pieteicēja pārstāvis lūdza ņemt vērā apstākli, ka no 2014.gada 17.aprīļa līdz 2014.gada 6.maijam pārstāvis atradās atvaļinājumā un nebija iespējas savlaicīgi pārsūtīt pēc piekritības skaidri salasāmā rokrakstā parakstīto pieteicēja 2014.gada 19.februāra iesniegumu. Pieteicēja pārstāvis lūdza atjaunot procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai un pieņemt pieteicēja sūdzību izskatīšanai.

Pārvalde konstatēja, ka pieteicēja pārstāvja 2014.gada 9.maija vēstulei un pieteicēja 2014.gada 19.februāra sūdzībai ir identisks saturs. Pārvalde izskatīja sūdzību pēc būtības.

Ar Pārvaldes priekšnieka 2014.gada 16.jūlija lēmumu Nr.1/13-P/940/2050 (turpmāk – Lēmums) atzīta par tiesisku Jelgavas cietuma administrācijas rīcība saistībā ar sūdzībā norādītajiem uzturēšanas apstākļiem laika posmā no 2013.gada 18.februāra līdz 2014.gada 18.februārim, tādējādi nav arī konstatēts kaitējums. Lēmumā ietverts šāds pamatojums:

[1.1] Ieslodzīto materiālajam nodrošinājumam jābūt nodrošinātam Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1022 „Noteikumi par ieslodzīto personu uztura un sadzīves vajadzību materiālā nodrošinājuma normām" (turpmāk – Noteikumi Nr.1022) noteiktajā kārtībā, proti, atbilstoši Noteikumos Nr.1022 noteiktajām mazgāšanas līdzekļu un personīgās higiēnas līdzekļu izsniegšanas normām. Saskaņā ar Noteikumu Nr.1022 3.pielikumu, kas nosaka sekojošas mazgāšanas līdzekļu un personīgās higiēnas līdzekļu mēneša normas vienam ieslodzītajam: zobu pasta – 50g, tualetes papīrs – viens 30m rullis, saimniecības ziepes – 100g, tualetes ziepes – 50g. Ir paredzēta arī ieslodzītā nodrošināšana ar zobu suku – 1 gab. 12 mēnešiem.

Noteikumos Nr.1022 nav norādes, ka ieslodzījuma vietai uzlikts par pienākumu nodrošināt ieslodzītos ar skūšanas piederumiem un šampūnu vai citu matu mazgāšanas līdzekli.

[1.2] Saskaņā ar Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13.panta pirmās daļas 3.punktu apcietinātajiem atļauts iegādāties pārtikas produktus un pirmās nepieciešamības priekšmetus izmeklēšanas cietuma veikalā; likuma 21.pants noteic, ka pirmās nepieciešamības priekšmetus apcietinātajiem ir atļauts saņemt arī sūtījumos vai pienesumos. Pēc Pārvaldes rīcībā esošās informācijas pieteicējam personīgajā kontā ir līdzekļi skūšanas piederumu un matu mazgāšanas līdzekļu iegādei Jelgavas cietuma veikalā. Līdz ar to Pārvalde pieteicēja sūdzības par matu nogriešanu un bārdas un citu ķermeņa vietu skūšanas nenodrošināšanu vērtē kritiski un minēto pieteicēja rīcību uzskata par pieteicēja brīvu izvēli.

[1.3] Jelgavas cietuma administrācija ik mēnesi izsniedz Noteikumos Nr.1022 paredzētos personīgas higiēnas un mazgāšanas līdzekļus cietuma ieslodzītajiem katram atsevišķi pret parakstu. Pieteicējam laikposmā no 2013.gada 18.februāra līdz 2014.gada 18.februārim ik mēnesi tiek izsniegtas mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļi, tai skaitā tualetes papīra 30m rullis. Minēto līdzekļu saņemšanu pieteicējs apliecināja ar parakstu izsniegšanas sarakstā ieslodzītajiem.

Pārbaudes laikā Pārvalde konstatēja, ka tikai vienu reizi apstrīdētajā laikposmā, proti, 2013.gada maijā, pieteicējam netika izsniegti Noteikumos Nr.1022 paredzētie mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļi. Jelgavas cietuma administrācija paskaidroja Pārvaldei, ka toreiz pieteicējs nesaņēma mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļus, jo to izsniegšanas brīdī (2013.gada 10.maijā) pieteicējs neatradās Jelgavas cietumā. No Jelgavas cietuma administrācijas paskaidrojuma Pārvalde arī konstatēja, ka līdzīgos gadījumos ieslodzītajiem, atgriežoties Jelgavas cietumā, jāvēršas pie cietuma administrācijas, un Noteikumos Nr.1022 paredzētie mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļi tiek izsniegti ārpus kārtas. Kā izriet no Pārvaldes rīcībā

esošas Jelgavas cietuma izziņas, pieteicējs, atgriežoties Jelgavas cietumā 2013.gada 29.maijā, nav vērsies pie cietuma administrācijas pēc mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļiem.

Līdz ar to Pārvalde konstatēja, ka pieteicējs apstrīdētajā laikposmā ir saņēmis Noteikumos Nr.1022 paredzētos mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļus, tai skaitā tualetes papīra 30m garu rulli. Izvērtējot pieteicēja sūdzības par to, ka viens 30m garš tualetes papīra rullis pieteicējam mēnesī nav pietiekams, Pārvalde norāda, ka saskaņā ar Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13.panta pirmās daļas 3.punktu pieteicējam ir iespēja iegādāties Jelgavas cietuma veikalā. Tādējādi pieteicēja sūdzības par to, ka tualetes papīra trūkuma dēļ pieteicējs, apmeklējot sanitāro mezglu, tika spiests izlīdzēties ar jebkuru pieejamo papīru vai ar ūdeni, vērtē kritiski un minēto pieteicēja rīcību uzskata par pieteicēja brīvu izvēli.

[1.4] Saskaņā ar Jelgavas cietuma priekšnieka 2013.gada 28.jūnija un 2013.gada 28.novembra rīkojumiem „Par higiēnas preču un mazgāšanas līdzekļu izsniegšanu" higiēnas preces ieslodzītajiem izsniedz uz vienu mēnesi, savukārt uzkopšanas līdzekļus kamerai izsniedz uz diviem mēnešiem. Kā izriet no Jelgavas cietuma sniegtās informācijas 8.vienības (kur izvietots arī pieteicējs) administrācijas amatpersona apstrīdētajā laika posmā katru nepāra mēnesi saņēma no cietuma materiālu noliktavas un izsniedza kamerām (tai skaitā arī uz pieteicēja kameru) telpu uzkopšanas līdzekļus: klozetpoda tīrīšanas želeja – 500ml, universālais mazgāšanas līdzeklis – 500ml, abrazīva saimniecības pasta virsmu tīrīšanai – 350g, švammes – 1 komplekts. Pēc atsevišķa pieteikuma uz kamerām arī tika izsniegtas tualetes birstes, atkritumu grozi, liekšķeres uz grīdas birstes.

Līdz ar to Pārvalde secināja, ka pieteicēja sūdzības par nenodrošināšanu ar telpas un sanitārā mezgla uzkopšanas līdzekļiem ir nepamatotas un neatbilst faktiskajai situācijai.

[1.5] Pārvalde nekonstatēja Jelgavas cietuma administrācijas prettiesiskumu, tādējādi saistībā ar minēto nav arī konstatēts kaitējums.

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2014.gada 23.aprīlī iesniegtajā pieteikumā pieteicēja pilnvarotais pārstāvis norādījis, ka pieteicējs 2014.gada 19.februārī vērsies ar sūdzību Pārvaldē par Jelgavas cietuma administrācijas rīcības atzīšanu par prettiesisku, nenodrošinot pieteicēju ar telpas un sanitārā mezgla uzkopšanas, kā arī personīgās higiēnas līdzekļiem, un morālā kaitējuma atlīdzinājumu, bet Pārvalde nepamatoti atstājusi bez virzības pieteicēja sūdzību rokraksta dēļ.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 13.maija lēmumu ierosināta administratīvā lieta par Jelgavas cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot pieteicējam laika posmā no 2013.gada 18.februāra līdz 2014.gada 18.februārim telpu, sanitārā mezgla uzkopšanas līdzekļus, trauku mazgāšanas līdzekli, personīgās higiēnas līdzekļus (skūšanās līdzekļus, tualetes papīru, šampūnu), atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma 7114,36 *euro* atlīdzinājuma un mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma noteikšanu.

Pieteicējs atkārtoti 2013.gada 21.augustā Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par Jelgavas cietuma faktiskās rīcības, laika posmā no 2013.gada 18.februāra līdz 2014.gada 18.februārim nenodrošinot pieteicēju ar personīgajiem higiēnas kopšanas līdzekļiem, telpas un sanitārā mezgla uzkopšanas līdzekļiem, atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma noteikšanu (par Pārvaldes 2014.gada 16.jūlija lēmumu Nr.1/13-P/940/2050). Par minēto pieteikumu tika ierosināta administratīvā lieta Nr.A420363614.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 14.novembra lēmumu lietā Nr.A420363614 pieteikums atstāts bez izskatīšanas, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 278.panta pirmās daļas 4.punktu (tās pašas vai citas tiesas izskatīšanā atrodas administratīvā lieta [šī lieta] starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata).

[3] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu neatzīst un uzskata to par nepamatotu, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[3.1] Noteikumu Nr.1022 paredzētās personīgās higiēnas un mazgāšanas līdzekļi pieteicējam tika izsniegti 2013.gada 6.februārī, 2013.gada 6.martā, 2013.gada 5.aprīlī, 2013.gada jūnijā, 2013.gada jūlijā, 2013.gada augustā, 2013.gada 9.septembrī, 2013.gada 2.oktobrī, 2013.gada 5.novembrī, 2013.gada decembrī, 2014.gada janvārī un 2014.gada 19.februārī. Minēto līdzekļu saņemšanu pieteicējs apliecināja ar parakstu izsniegšanas sarakstā ieslodzītajiem.

[3.2] Pēc Pārvaldes rīcībā esošās informācijas kamera, kur atradās pieteicējs apstrīdētajā laikposmā, regulāri tika nodrošināta ar telpu uzkopšanas līdzekļiem, proti, telpu uzkopšanas līdzekļi tika izsniegti 2013.gada 9.septembrī, 2013.gada 6.novembrī, 2014.gada 3.janvārī, 2014.gada 4.martā.

[3.3] Izvērtējot lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus, Pārvalde uzskatīja, ka pieteicēja sūdzībā par uzturēšanas apstākļiem Jelgavas cietumā laikposmā no 2013.gada 18.februāra līdz 2014.gada 18.februārim nav konstatēta Jelgavas cietuma administrācijas prettiesiska faktiskā rīcība, tādējādi saistībā ar minēto nav arī konstatēts kaitējums. Jelgavas cietuma administrācijas rīcība atbilst normatīvo aktu prasībām un ir tiesiska, bet prasījums par nodarītā morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir nepamatots.

Pārvalde arī nav konstatējusi, ka ar Jelgavas cietuma administrācijas rīcību, ik mēnesi nodrošinot pieteicēju ar Noteikumos Nr.1022 paredzētajiem mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļiem, kā arī nodrošinot pieteicējam iespēju ievērot atbilstošu sanitāro stāvokli Jelgavas cietuma kamerā, kurā pieteicējs bija izmitināts apstrīdētajā laikposmā, būtu aizskartas pieteicēja subjektīvas tiesības, noraidāms arī pieteicēja prasījums par zaudējumu atlīdzinājumu. Pārvalde uzskata, ka konkrētajā gadījumā Jelgavas cietuma administrācijas rīcība neradīja pieteicējam cilvēktiesību aizskārumu.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs un viņa pārstāvis prasījumus uzturēja, pamatojoties uz sūdzībā Pārvaldei norādītajiem argumentiem, – ka strīdus laika periodā pieteicējs netika pilnībā nodrošināts ar telpas un sanitārā mezgla uzkopšanas līdzekļiem un personiskās higiēnas līdzekļiem (skūšanās līdzekļiem, matu mazgāšanas līdzekļiem, tualetes papīru). Pieteicējs arī norādīja, ka viņš tika nodrošināts ar personiskās higiēnas un uzkopšanas līdzekļiem, bet ar tiem nav pietiekami, lai varētu nodrošināt personisko higiēnu un telpas uzkopšanu viena mēneša ietvaros; uzskata, ka vēl papildu nepieciešams šampūns vai papildu ziepes. Strīdus periodā skūšanās līdzekļi vispār netika izsniegti. Attiecībā uz tualetes papīru pieteicējs janvārī konstatējis, ka tas ir nepietiekamā apjomā – 30m vietā tika izsniegti 12m. Pieteicējprāt, ar šādu rīcību tika aizskartas viņa cilvēktiesības, kas radīja morālo kaitējumu.

Pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē lūdza apturēt tiesvedību un tiesai vērsties Satversmes tiesā par Noteikumu Nr.1022 3.pielikuma atbilstību Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19.panta sestās daļas teikumam un Latvijas Republikas Satversmes 95.pantam.

Pārvaldes pārstāvis pieteikumu neatzina, balstoties uz Lēmumā un paskaidrojumā ietverto pamatojumu.

Motīvu daļa

[5] Lietā pastāv strīds par to, vai pieteicējs laika periodā no 2013.gada 18.februāra līdz 2014.gada 18.februārim ir saņēmis mazgāšanas un personīgās higiēnas līdzekļus atbilstoši Noteikumu Nr.1022 3.pielikumā norādītajām normām, kā arī vai tie [normas] ir pietiekami.

[6] Noteikumu Nr.1022 6.punkts noteic, ka mazgāšanas līdzekļu un personīgās higiēnas līdzekļu normas vienam ieslodzītajam nosaka saskaņā ar šo noteikumu 3.pielikumu. Atbilstoši Noteikumu Nr.1022 3.pielikumam mazgāšanas līdzekļu un personīgās higiēnas līdzekļu mēneša norma vienam

ieslodzītajam ir: zobu pasta – 50g, tualetes papīrs – viens 30m rullis, saimniecības ziepes – 100g, tualetes ziepes – 50g.

No lietas materiāliem pievienotajiem dokumentiem par krājumu (ziepes, saimniecības ziepes, tualetes papīrs, zobu pasta) izsniegšanu ieslodzītajiem (*lietas 83.lapa*) strīdus periodā redzams, ka pieteicējs regulāri katru mēnesi ir saņēmis mazgāšanas līdzekļus un personīgās higiēnas līdzekļus atbilstoši Noteikumu Nr.1022 3.pielikumā noteiktajām normām, pašrocīgi parakstoties par to saņemšanu, izņemot 2013.gada maijā. Savukārt 2014.gada februārī saņēmis papildu tualetes papīru 20m, kas, kā apliecina paša pieteicēja 2014.gada 21.janvāra sūdzība Jelgavas cietuma administrācijai un Jelgavas cietuma priekšnieka 2014.gada 20.februāra atbilde Nr.8/9-721 (*lietas 173.-175.lapa*), ir iztrūkstošais tualetes papīrs par janvāri.

Tātad pieteicēja norādītais, ka viņš par 2014.gada janvāri nepietiekamā daudzumā ir saņēmis tualetes papīru (metros) (*sk. paskaidrojumu tiesas sēdē, ka tikai janvārī pieteicējs konstatējis, ka tualetes rullis ir nepietiekamā garumā*), ir apstiprinājies ar Jelgavas cietuma sniegto informāciju. Savukārt tas, ka nepietiekams tualetes papīra garums strīdus periodā izsniegts regulāri, neapstiprinās ar lietā esošiem objektīvi pārbaudāmiem pierādījumiem. Līdz ar to tiesai nav pamata atzīt, ka iestāde šādi rīkojusies arī attiecībā uz citiem mēnešiem strīdus periodā. Tāpat konstatējams, ka Jelgavas cietums, reaģējot uz pieteicēja 2014.gada 21.janvāra sūdzību, ir konstatējis neatbilstību ieslodzītajiem izsniegtā tualetes papīra ruļļa garumā un novērsis to, 2014.gada februārī ieslodzītajiem, tai skaitā, pieteicējam, izsniedzot papildu tualetes rulli attiecīgajā garumā.

Arī tiesā papildu iegūtie pierādījumi par Jelgavas cietumam piegādātā tualetes papīra ruļļa garumu, neapstiprina to, ka visā strīdus periodā cietumam regulāri būtu piegādāti tualetes papīra ruļļi nepietiekamā garumā. Kā redzams no piegādātāju pavadzīmēm, piegādātais tualetes papīra ruļļa garums ir 28-35m līdz pat 56m garš (*lietas 156.- 172.lapa*).

[7] Attiecībā uz iepriekš konstatēto, tiesa atzīst, ka Pārvaldes Lēmums nesatur pietiekamu pamatojumu par secinājumiem, kādus iestāde ir izdarījusi, konstatējot, ka pieteicējs ir saņēmis Noteikumos Nr.1022 paredzētos personīgās higiēnas līdzekļus, proti, tualetes papīra rulli 30m garumā 2014.gada janvārī. Pārvalde, neiegūstot nepieciešamo informāciju, Lēmumā nepamatoti piešķīrusi ticamību Jelgavas cietuma administrācijas sniegtajai informācijai, kas ir pretēja pieteicēja paskaidrojumiem.

Tomēr tiesa uzskata, ka šādai augstākas iestādes – Pārvaldes rīcībai nav tādas ietekmes, lai konstatētu būtisku pieteicēja tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu vai, lai atzītu, ka pieteicēja tiesības uz personīgo higiēnu būtu būtiski ierobežotas. Tiesa savus apsvērumus balsta uz to, ka kavēšanās izsniegt higiēnas piederumus vai to izsniegšana nepietiekamā daudzumā konkrētajā gadījumā nav ietekmējusi iespēju pieteicējam nodrošināt higiēnu, tātad nav radījis arī kādas veselības problēmas higiēnas neievērošanas dēļ.

Arī Augstākā tiesa citā gadījumā ir atzinusi, ka fakts, ka kopš pēdējās līdzekļu izsniegšanas reizes ir pagājis mēnesis un desmit dienas, pats par sevi neliecina par iestādes prettiesisku rīcību. Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1022 „Noteikumi par ieslodzīto personu uztura un sadzīves vajadzību materiālā nodrošinājuma normām" 3.pielikums paredz higiēnas līdzekļu mēneša normas. Desmit dienu nobīde nav tik ilga, lai neapšaubāmi secinātu, ka viss iepriekš izsniegtais ir beidzies. Šādas laika nobīdes gadījumā izšķiroši ir konkrētie apstākļi, kuri, kā jau iepriekš secināts, šajā gadījumā nerada pamatu domāt, ka ir noticis būtisks pieteicēja cilvēktiesību aizskārums (*sk. Augstākās tiesas 2013.gada 7.jūnija lēmumu lietā Nr.SKA-646/2013*).

Tiesa arī šajā gadījumā secina, ka pieteicēja apsvērumi par nepietiekamo personīgās higiēnas līdzekļu izsniegšanu ir ļoti vispārīgi, lai no tiem konstatētu, ka būtu noticis arī pieteicēja cilvēktiesību aizskārums.

[8] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, secina, ka pieteicējs ir lūdzis nodrošināt viņu arī ar tādiem higiēnas līdzekļiem (skūšanas līdzekļiem, matu mazgāšanas līdzekli (šampūnu)), kas neietilpst Noteikumu Nr.1022 3.pielikumā minētajiem līdzekļiem.

Tiesa norāda, ka Jelgavas cietuma pienākums ir nodrošināt ieslodzītās personas ar personiskās higiēnas līdzekļiem normatīvajos aktos noteiktajā daudzumā un apmērā. Ar ārējiem normatīvajiem aktiem iestādei nav pienākums apgādāt ieslodzītās personas ar jebkādiem papildu piederumiem un līdzekļiem, kas nav tieši noteikti normatīvajos aktos. Tiesa arī nekonstatē, ka pieteicēja nenodrošināšana ar minētajiem līdzekļiem būtiski aizskartu pieteicēja cilvēktiesības (piemēram, tiesības uz veselības aizsardzību vai spīdzināšanas, citādas cietsirdīgas vai cieņu pazemojošas izturēšanās pret cilvēku aizliegumu).

Tiesa šādā gadījumā, ja pieteicējs vēlējās rūpēties par savu izskatu ar higiēnas līdzekļiem, kurus nenodrošina valsts un kuri var atrasties pie ieslodzījumā esošās personas, neredz šķēršļus pieteicējam pašam sev sagādāt nepieciešamos personiskās higiēnas līdzekļus, piemēram, iegādājoties tos cietuma veikalā, vai saņemot ar sūtījumiem un pienesumiem no tuviniekiem.

[9] Attiecībā uz pieteicēja argumentiem par nepietiekamu telpas un sanitārā mezgla uzkopšanas līdzekļu apjomu Lēmumā konstatēts, ka no Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 14.panta pirmās daļas 7.punkta izriet arī iestādes (cietuma) pienākums nodrošināt ieslodzījumā esošās personas ar telpu uzkopšanas līdzekļiem. Nepieciešamo uzkopšanas līdzekļu daudzums un to izsniegšanas kārtība noteikta ar Jelgavas cietuma priekšnieka 2013.gada 28.jūnija un 2013.gada 28.novembra rīkojumiem par higiēnas preču un mazgāšanas līdzekļu izsniegšanu.

No lietā esošajiem materiāliem konstatējams, ka uz 8.vienības kameru (kurā atradies arī pieteicējs) vienu reizi divos mēnešos tiek izsniegti šādi telpu uzkopšanas līdzekļi: sanitārā mezgla tīrīšanas līdzeklis 500ml, grīdas mazgāšanas līdzeklis 500ml, abrazīvā saimniecības pasta 350g, sūklis 1 iepakojums (10 gab.). Pēc atsevišķa pieteikuma kamerai tiek izsniegta tualetes birste, atkritumu grozs, liekšķere un grīdas birste.

Kā to apliecināja pieteicējs tiesas sēdē, lietā nav strīda par to, ka iepriekš norādītie telpu uzkopšanas līdzekļi pieteicējam strīdus periodā nebūtu vispār izsniegti, bet strīds ir par to, vai tie ir pietiekamā daudzumā (apjomā), lai nodrošinātu telpu uzkopšanu.

Ņemot vērā minēto, tiesa neatzīst par pamatotiem pieteicēja iebildumus par nepietiekamo telpu uzkošanas līdzekļu daudzumu (apjomu), jo no lietas materiāliem ir secināms, ka ieslodzītajiem tiek izsniegti telpu uzkopšanas līdzekļi. Savukārt, vai tie ir pietiekami konkrētai personai, proti, pieteicējam, ir atkarīgs no pieteicēja subjektīvā vērtējuma un sava pienākuma uzturēt kārtību kamerā izpildes. Tiesas ieskatā telpu un sanitārā mezgla tīrības prasību ievērošana primāri ir saistāma arī ar ūdens pieejamību. Ja ūdens padeve ir nodrošināta, tad ir iespējams saglabāt pietiekami augstus tīrības un higiēnas standartus. Tāpat no pieteicēja paskaidrojumiem neizriet, ka viņš būtu vērsies ar konkrētiem iesniegumiem vai lūgumiem par telpu uzkopšanas līdzekļu izsniegšanu papildus jau izsniegtajiem un ka viņam tas būtu atteikts.

[10] Ievērojot iepriekš minēto, tiesa secina, ka nav konstatējama Jelgavas cietuma prettiesiska faktiskā rīcība, laika periodā no 2013.gada 18.februāra līdz 2014.gada 18.februārim nenodrošinot pieteicējam pietiekamā daudzumā telpu uzkopšanas līdzekļus un personīgās higiēnas līdzekļus.

Nepastāvot tiesiskam pamatam – prettiesiskai iestādes faktiskajai rīcībai, nav pieļaujams arī prasījums par atlīdzinājuma noteikšanu.

Pastāvot šādiem apstākļiem, pieteicēja pieteikums ir pilnībā noraidāms.

[11] Administratīvā procesa likuma 104.panta otrā daļa noteic, *ja tiesa uzskata*, ka tiesību norma neatbilst Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam), tā tiesvedību lietā aptur un nosūta motivētu pieteikumu Satversmes tiesai.

No minētās tiesību normas izriet, ka tiesai nav pienākuma pēc pieteicēja lūguma vērsties Satversmes tiesā, bet gan, ka tiesa pati izlemj jautājumu par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā tad, kad, izskatot lietu pēc būtības, tā uzskata, ka tiesību norma neatbilst Satversmei vai starptautisko tiesību normām (*sal. Augstākās tiesas 2015.gada 28.janvāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-390/2015 7.punktu*).

Tiesa neuzskata, ka izskatāmajā lietā būtu nepieciešams vērsties Satversmes tiesā, lai pārbaudītu pieteicēja pārstāvja apstrīdēto tiesību normu satversmību. Ja pieteicējs uzskata, ka viņa Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai, viņam ir patstāvīgas tiesības, ievērojot Satversmes tiesas likumā noteikto kārtību, vērsties Satversmes tiesā ar attiecīgu konstitucionālu sūdzību (*sal. Augstākās tiesas 2014.gada 15.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-1183/2014 7.punktu*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

n o s p r i e d a

Noraidīt pilnībā /pers. D/ pieteikumu par Jelgavas cietuma faktiskās rīcības, nenodrošinot pieteicējam laika posmā no 2013.gada 18.februāra līdz 2014.gada 18.februārim pietiekamus telpu uzkopšanas līdzekļus un personīgās higiēnas līdzekļus, atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma un mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma noteikšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese S.Ozola